

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Explicatio & divisio ignorantiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

§. I.

Explicatio & divisio ignorantie.

1. Ignorantia dividitur in antecedentem, consequentem, & concomitantem. Antecedens [alio nomine invincibilis, inculpabilis, probabilis] est illa quæ antecedit actum voluntatis, & omni morali ac debitâ diligentia adhibitâ vinci non potuit, ut proinde nec directè nec indirectè sit voluntaria, sed tamen suo modo, nempe removendo prohibens, sit causâ, quòd actus fiat, qui absente hac ignorantia nullo modo fieret: e. g. Petrus nullâ intermissâ necessariâ & debitâ inquisitione, num hodie sit dies jejuniij, tamen ignorat esse diem jejuniij, sicque carnes comedit, non comesturus, si sciret esse diem jejuniij: hic non observantia præcepti causatur ab ignorantia antecedenti, quia per ipsam inculpabiliter remouetur scientia præcepti, quæ si adfuisset, carniæ comestionem impediisset.
2. Consequens ignorantia [aliâs etiam vincibilis, culpabilis, improbabilis] est quæ sequitur actum voluntatis vel formalem, vel interpretativum, estque proinde directè, vel indirectè voluntaria. Directè voluntaria erit, si sit affectata, ut cum quis studio intermitte inquirere obligationem, quò liberius peccare possit, ad modum illius, Pf. 25. *Noluit intelligere, ut bene ageret.* Indirectè voluntaria est, cum quis non adhibet diligentiam ad deponendam ignorantiam, quantum potest & debet adhibere, estque aliquando *crassa*, & *supina*, cum nullam vel valde modicam diligentiam adhibuit; aliâs non *crassa*, cum quidem aliquam, sed insufficientem diligentiam adhibuit.
3. Concomitans ignorantia dicitur, quæ cum actu voluntatis per accidens conjungitur; ita ut neque sit causâ actûs, neque effectus: ut si explosione bombardæ occidat inimicum, quem invincibiliter existimas esse feram, eundem tamen nihilominus occisurus, si scivisses adesse. Quibus positis expedita est præsentis quæstionis resolutio. Unde

§. II.

Resolutio de ignorantia antecedente, & consequente.

4. CONCLUSIO prima. *Ignorantia antecedens causat involuntarium simpliciter.* S. D. hic a. 8. Ratio est, quod causat effectum repugnantem virtuali saltem & interpretativæ voluntati, causat involuntarium simpliciter: sed ignorantia antecedens causat effectum omnino repugnantem saltem interpretativæ voluntati; quia si adesset notitia, talis actus nullo modo poneretur: ergo ignorantia antecedens causat involuntarium simpliciter.
5. CONCLUSIO secunda. *Ignorantia consequens non causat involuntarium simpliciter, sed secundum quid.*
Ratio primi est: quòd qui vult antecedens, etiam vult consequens natum ex illa sequi, & qui est causâ causâ quæ talis, etiam est causâ causari; sed ignorantia vincibilis est directè vel indirectè voluntaria; ergo etiam effectus ex illa secutus est talis.

Ratio secundi est: quia ad involuntarium secundum quid sufficit, quòd sit contra aliquam inclinationem voluntatis: sed actus proveniens ex vincibili ignorantia saepe est contra aliquam inclinationem voluntatis; nam & qui ex vincibili ignorantia occidit amicum, existimas esse feram, dolet se occidisse: ergo actus ex vincibili ignorantia proveniens poterit esse involuntarius secundum quid.

Dices primò. Actus quem causat ignorantia antecedens, v. g. explosio bombardæ, & comestio carniæ, est simpliciter voluntarius: ergo ignorantia antecedens causat voluntarium.

Secundò. Non minùs ignorantia consequens removet scientiam effectûs, & facit, quòd operans non poneret effectum, si haberet notitiam ipsius, quàm ignorantia antecedens: ergo non minùs causat involuntarium simpliciter.

Resp. ad 1. quòd ille actus sit quidem voluntarius quoad substantiam actûs, & in ratione explosionis seu fericidii, & alter actus in ratione comestionis, neuter sit tamen voluntarius in ratione circumstantiæ vel effectûs invincibiliter ignorati, qualis in primo actu est homicidium: in altero non observantia præcepti: Atqui actus sub priori ratione non est propriè causatus ex ignorantia.

Ad secundum dist. antec. Non minùs hoc facit ignorantia consequens, quàm antecedens, ita tamen ut sit indirectè volita, concedo, ut non sit indirectè volita, nego antec. & conseq.

§. III.

Resolutio de ignorantia concomitante.

CONCLUSIO tertia. *Ignorantia concomitans, nec causat voluntarium, nec causat privativè, vel contrariè involuntarium, sed negativè involuntarium.* Ita S. D. hic a. 8. Ratio est: quòd sit ex ignorantia concomitante, nec est cognitum, nec contra aliquam inclinationem formalem, vel interpretativam voluntatis: sed quòd non est cognitum invincibiliter, non potest esse voluntarium; quòd non est contra aliquam inclinationem voluntatis, non potest illa ratione esse contrariè involuntarium: ergo quòd sit ex ignorantia concomitante, nec est voluntarium, nec contrariè aut privativè involuntarium. Restat ergo, quòd tantum sit negativè non voluntarium.

Dices primò. Ut ignorantia consequens causat involuntarium secundum quid, sufficit, quòd voluntas ita sit disposita, ut non poneret talis effectum, si haberet ejus notitiam: ergo etiam ignorantia concomitans causat involuntarium secundum quid, sufficit, quòd voluntas ita sit affecta, ut causaret, & poneret effectum, si haberet scientiam ipsius: e. g. ut occidens feram ita sit dispositus, ut etiam occideret inimicum, quæta inculpabiliter existimat esse feram.

Secundò. In ordine ad subjectum capax non datur medium inter formam & privationem, sed voluntarium & involuntarium respectu actûs voluntatis opponuntur tanquam forma & privatio: ergo inter illa non datur medium, siquæ quilibet actus, aut erit voluntarius aut involuntarius contrariè.

Resp.